

Bruxelles, 24 mai 2019
(OR. en)

9566/19

Dosare interinstituționale:
2018/0203(COD)
2018/0204(COD)

JUSTCIV 128
EJUSTICE 84
COMER 76
CODEC 1130

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	9460/19
Nr. doc. Csie:	9622/18, 9620/18
Subiect:	Digitalizarea cooperării judiciare Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială - Dezbatare de orientare

I. INTRODUCERE

1. Comisia a adoptat propunerile de modificare menționate anterior¹ la 31 mai 2018 și le-a transmis Consiliului și Parlamentului. Temeiul lor juridic este articolul 81 (Cooperarea judiciară în materie civilă) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și fac obiectul procedurii legislative ordinare. Ambele propuneri sunt însoțite de o evaluare a impactului².
2. Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 privind notificarea sau comunicarea actelor a instaurat o procedură rapidă, sigură și standardizată de transmitere a actelor în materie civilă sau comercială între instanțe și alte părți aflate în state membre diferite. Un obiectiv major al propunerii de revizuire a Regulamentului privind notificarea sau comunicarea actelor este de a adapta mecanismele de cooperare și fluxurile de lucru pentru transmitere din regulamentul existent la evoluțiile tehnice oferite de digitalizare. În acest mod, eficiența notificării sau comunicării actelor ar trebui să se îmbunătățească prin promovarea unei transmiteri și a unei notificări sau comunicări electronice sigure și mai rapide a actelor.

¹ Documentele 9620/18 și 9622/18.

² Documentele 9620/18 + ADD1 + ADD2 și 9622/18 + ADD1 + ADD2.

3. Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială este un alt instrument important pentru cooperarea judiciară europeană. Scopul acestui instrument este de a oferi un cadru pentru asistența judiciară transfrontalieră între statele membre în materie civilă și comercială prin facilitarea colectării de probe la nivel transfrontalier. Propunerea de revizuire a Regulamentului privind obținerea de probe are drept scop instituirea unui sistem la nivelul UE pentru transmiterea directă, sigură și rapidă a cererilor de obținere și tratare a probelor prin exploatarea avantajelor digitalizării.
4. Prin urmare, obiectivul comun esențial al ambelor propuneri de revizuire, în plus față de o serie de alte îmbunătățiri³, este de a aborda nevoia de modernizare, în special prin digitalizare și utilizarea tehnologiei informatice, utilizarea schimburilor transfrontaliere între instanțe, autorități și agenții în ceea ce privește obținerea de probe și notificarea sau comunicarea actelor, consolidând, în același timp, garanțiile procedurale. Prin propunerile Comisiei se dorește instituirea unui sistem informatic electronic descentralizat obligatoriu în acest scop. În acest sens, acestea reflectă principiile generale stabilite în Strategia privind e-justiția europeană 2014-2018, adoptată de Consiliu în decembrie 2013⁴.

³ Inclusiv promovarea utilizării obținerii directe de probe prin intermediul videoconferințelor, aspect legat și el de digitalizare.

⁴ Publicată în Jurnalul Oficial la 21 decembrie 2013 (2013/C 376/06).

5. La 13 februarie 2019, Parlamentul European și-a adoptat poziția în primă lectură cu privire la propunerea privind notificarea sau comunicarea actelor, cu 64 de amendamente la propunerea Comisiei, cu 563 de voturi pentru, 27 împotrivă și 9 abțineri, precum și poziția în primă lectură privind propunerea privind obținerea de probe, cu 37 de amendamente la propunerea Comisiei, cu 554 de voturi pentru, 26 împotrivă și 9 abțineri. În pozițiile sale, PE consideră că digitalizarea cooperării judiciare în contextul ambelor propuneri ar trebui să fie realizată prin intermediul unui sistem informatic descentralizat, care să cuprindă sistemele informatice naționale interconectate printr-o infrastructură de comunicații care să permită schimbul transfrontalier sigur și fiabil de informații în timp real între sistemele informatice naționale. Un astfel de sistem informatic descentralizat ar trebui să se bazeze pe sistemul e-CODEX⁵ și să fie gestionat de eu-LISA⁶.
6. Comitetul Economic și Social European și-a adoptat avizul⁷ cu privire la aceste propuneri la 17 octombrie 2018. CESE a constatat că ambele propuneri sunt în concordanță cu Strategia privind piața digitală în ceea ce privește guvernarea electronică, în special în ceea ce privește necesitatea de a se lua măsuri de modernizare a administrației publice și de realizare a interoperabilității transfrontaliere.
7. În conformitate cu articolul 3 din Protocolul (nr. 21) la tratate privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, Irlanda a decis să participe la ambele propuneri, iar Regatul Unit a decis să participe la propunerea privind notificarea sau comunicarea actelor. Regatul Unit nu a recurs la posibilitatea prevăzută la articolul 3 din Protocolul (nr. 21) de a participa la adoptarea și aplicarea propunerii privind obținerea de probe. În aplicarea Protocolului (nr. 22) la tratate privind poziția Danemarcei, Danemarca nu participă la adoptarea măsurilor propuse.

⁵ Comunicare în domeniul e-justiției prin intermediul schimbului online de date.

⁶ Agenția Uniunii Europene pentru Gestionarea Operațională a Sistemelor Informatice la Scară Largă în Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție.

⁷ Documentul 14013/18.

II. DIGITALIZAREA COOPERĂRII JUDICIARE

a) Propunerile Comisiei

8. Comisia propune punerea la dispoziție obligatorie și (cu excepția situațiilor excepționale) utilizarea obligatorie a unui sistem informatic descentralizat în contextul celor două propuneri de revizuire. Justificarea acestui lucru este dublă. Pe de o parte, o utilizare obligatorie ar aduce o valoare adăugată prin accelerarea transmiterii cererilor și a procedurilor transfrontaliere care sunt mai puțin costisitoare (deși acest lucru ar implica costuri inițiale legate de instituirea sistemelor naționale). Pe de altă parte, o abordare descentralizată ar respecta sistemele informatice naționale existente, ar limita impactul asupra soluțiilor informatice naționale și ar oferi oportunități pentru o mai bună integrare tehnică. Propunerile Comisiei nu menționează în mod explicit numele unei soluții software specifice și lasă această specificație tehnică în seama actelor de punere în aplicare. Cu toate acestea, în evaluările de impact ale Comisiei care însoțesc ambele propuneri, e-CODEX este considerat cel mai potrivit și singurul sistem informatic imediat disponibil. Dezvoltarea unui alt sistem descentralizat ar însemna că vor fi abordate din nou aceleași provocări deja întâmpinate în contextul dezvoltării e-CODEX.

b) Situația actuală în cadrul Consiliului

9. Grupul de lucru pentru chestiuni de drept civil (Notificarea sau comunicarea actelor/obținerea de probe) a examinat în mod periodic cele două propuneri de revizuire de la primirea lor din partea Comisiei în 2018. În cursul negocierilor la nivel tehnic, digitalizarea a fost unul dintre aspectele cele mai dezbătute.

10. Deși se pare că există un consens foarte larg cu privire la necesitatea de a moderniza cooperarea judiciară la nivelul UE, în conformitate cu principiile generale stabilite în Strategia privind e-justiția europeană 2014-2018, adoptată de Consiliu în decembrie 2013⁸, discuțiile din cadrul grupului de lucru al Consiliului au scos în evidență unele puncte de vedere divergente în ceea ce privește următoarele aspecte:
- i) utilizarea obligatorie sau neobligatorie a unui sistem informatic;
 - ii) un sistem informatic centralizat sau un sistem informatic descentralizat;
 - iii) utilizarea unei soluții informatice existente sau instituirea unei noi soluții;
 - iv) costurile aferente instituirii și utilizării unui sistem informatic.
11. În ceea ce privește punerea la dispoziție și utilizarea obligatorie sau neobligatorie a unui sistem informatic, pozițiile delegațiilor par împărțite. O abordare neobligatorie a fost susținută pentru a oferi statelor membre flexibilitatea necesară, care să le permită să adapteze și să dezvolte în propriul lor ritm digitalizarea sistemului judiciar. Cu toate acestea, utilizarea unui sistem informatic în vederea schimburilor cu alte state membre în contextul notificării sau comunicării actelor și al obținerii de probe nu ar presupune o digitalizare completă a sistemului judiciar la nivel național. În plus, utilizarea voluntară ar putea să nu constituie un efect de pârghie suficient și să nu ofere suficiente stimulente pentru modernizarea mai rapidă a cooperării judiciare transfrontaliere. Deși comunicarea electronică este deja posibilă în alte contexte (de exemplu, procedura europeană de somație de plată), experiența a arătat că acest mediu este rareori utilizat în mod voluntar. O abordare obligatorie ar învinge reticența de a utiliza soluții digitale în cadrul procedurilor transfrontaliere. Anumite delegații au avansat ideea că ar putea fi adoptată o abordare diferită în ceea ce privește cele două propuneri de revizuire, ținând seama, de exemplu, de faptul că utilizarea unui sistem informatic obligatoriu ar putea fi justificată pentru notificarea sau comunicarea actelor, și nu neapărat pentru obținerea de probe. Cu toate acestea, o astfel de abordare diferențiată nu a fost încă analizată în ceea ce privește justificarea și implicațiile sale pentru celelalte aspecte ale celor două propuneri de revizuire.

⁸ Publicată în Jurnalul Oficial la 21 decembrie 2013 (2013/C 376/06).

12. În ceea ce privește utilizarea unui sistem informatic centralizat sau descentralizat, se pare că preferința majorității delegațiilor este abordarea descentralizată. Astfel cum s-a menționat anterior, această abordare descentralizată ar respecta sistemele informatice naționale existente și ar limita impactul asupra soluțiilor informatice naționale, deoarece ar permite o interconectare fără probleme cu astfel de sisteme. Totuși, acest lucru ar presupune costuri ceva mai ridicate pentru statele membre. Astfel, delegațiile care sunt în favoarea unei abordări centralizate au subliniat în principal ca avantaj faptul că costurile ar fi suportate de bugetul UE, și nu de bugetele naționale.
13. În ceea ce privește utilizarea unei soluții informatice existente sau instituirea unei noi soluții, pozițiile delegațiilor par să fie împărțite și în legătură cu acest subiect. Una dintre soluțiile existente este e-CODEX, un sistem dezvoltat cu sprijin financiar din partea UE de către un consorțiu de state membre pe o perioadă de aproape zece ani. E-CODEX este utilizat în prezent pentru: sistemul de interconectare a registrelor comerțului (BRIS)⁹; interconectarea registrelor naționale de insolvență¹⁰; sistemul de schimb digital de probe electronice¹¹. Cu toate acestea, în ceea ce privește cazurile de utilizare bazată pe cooperarea voluntară, e-CODEX nu este încă pus în aplicare și utilizat de toate statele membre. În acest context, în cursul discuțiilor purtate în cadrul grupului de lucru, pentru statele membre în care nu există în prezent sisteme informatice de gestionare a procedurilor electronice, Comisia ar putea lua în considerare dezvoltarea unei soluții de referință pentru implementarea unui sistem *back-end* la nivel național, cu condiția să existe un sprijin suficient de puternic și de amplu din partea delegațiilor în ceea ce privește comunicarea electronică obligatorie. Toate sistemele ar trebui să fie interoperabile din punct de vedere tehnic și să respecte același set de specificații tehnice (protocoale, standarde, scheme XML și fluxuri de lucru).

⁹ Instituit prin Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale.

¹⁰ Instituit prin Regulamentul (UE) 2015/848 privind procedurile de insolvență.

¹¹ Instituit prin Concluziile Consiliului din 2018 privind promovarea recunoașterii reciproce prin sporirea încrederii reciproce.

14. În ceea ce privește costurile legate de înființarea și utilizarea unui sistem informatic, evaluările impactului efectuate de Comisie menționează, ca medii orientative ale costurilor, 15 000 EUR pentru introducerea e-CODEX la nivel național și între 20 000 și 50 000 EUR pentru dezvoltarea unui sistem central național *back-end*. Ar trebui remarcat faptul că, în contextul actualului cadru financiar multianual, Comisia a pus la dispoziție fonduri destinate digitalizării accesului la justiție și digitalizării cooperării judiciare atât în cadrul programului „Justiție”, cât și al programului Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE). Unele state membre au efectuat însă propriile estimări ale costurilor și au ajuns la concluzia preliminară că aceste costuri ar fi mai mari decât estimările Comisiei. Se pare că va fi necesară o analiză suplimentară a costurilor pentru a le permite anumitor delegații să înțeleagă mai bine implicațiile celor două propuneri de revizuire asupra sistemelor lor naționale.

III. DEZBATERE DE ORIENTARE

15. Având în vedere dezbaterile purtate la nivelul grupului de lucru, posibilele compromisuri referitoare la aspectele în materie de digitalizare comune ambelor propuneri vor depinde de dezvoltarea lor ulterioară. Ar putea fi luată în considerare menținerea utilizării obligatorii a unui sistem informatic, în cazul în care acest lucru ar fi stabilit în contextul unei perioade de tranziție mai lungi, astfel încât utilizarea să devină obligatorie, și în cazul în care sunt permise scutiri (care urmează să fie identificate), făcând posibilă astfel notificarea sau comunicarea actelor și obținerea de probe în mod tradițional, pe suport de hârtie. Acest lucru ar trebui realizat în paralel cu alte acțiuni menite să identifice costurile suportate de statele membre. Ar putea fi luată în considerare și o utilizare neobligatorie a unui sistem informatic. Totuși, aceasta ar trebui evaluată din punctul de vedere al valorii adăugate a revizuirii ambelor regulamente și a implicațiilor practice ale acestora, ținând seama de aspectele menționate la punctele 11 și 13.

16. Pentru a înregistra progrese suplimentare în ceea ce privește aceste două dosare, președinția consideră că este necesară o discuție la nivel ministerial privind aspectele legate de digitalizare, întrucât acestea joacă un rol important în cadrul celor două propuneri. Este important să se țină seama de faptul că numărul cauzelor transfrontaliere a crescut și va continua să crească, având în vedere numărul în creștere al tranzacțiilor transfrontaliere și numărul crescut de instrumente legislative din domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială. În acest context, utilizarea tehnologiilor moderne ar putea contribui la garantarea faptului că procedurile transfrontaliere devin mai rapide și mai puțin costisitoare.
17. Rezultatele acestei discuții, bazate pe principiul conform căruia *nu există niciun acord în absența unui acord total*, ar trebui să ghideze lucrările ulterioare privind propunerile.
18. În acest context și pornind de la premisa că este necesară o analiză suplimentară a estimării costurilor, președinția invită Consiliul să organizeze o dezbatere de orientare cu privire la următoarele întrebări:
- a) Ar trebui ca digitalizarea cooperării judiciare în contextul notificării sau comunicării actelor/obținerii de probe să se bazeze pe un sistem informatic descentralizat sigur care să cuprindă sistemele informatice naționale interconectate?
 - b) Ar trebui ca introducerea și utilizarea unui astfel de sistem informatic să fie obligatorii pentru statele membre, cuplate cu o perioadă de tranziție mai lungă și sub rezerva existenței unei soluții de referință pentru implementarea unui sistem *back-end* care ar urma să fie furnizată de Comisie? Dacă utilizarea ar trebui să fie obligatorie, în ce măsură și în ce împrejurări ar trebui permise alte mijloace de comunicare?
 - c) Ar trebui ca e-CODEX să fie soluția software utilizată pentru sistemul informatic descentralizat?
-